

Dankwoord van prof. Peter Essers bij de uitreiking van de oorkonde behorend bij het predicaat ‘koninklijk’ door mr. Kolff, commissaris van de Koning in Zuid-Holland op 3 mei 2026

Zeer geachte heer Kolff, zeer geachte aanwezigen,

Namens de Koninklijke Vereniging voor Belastingwetenschap dank ik u hartelijk voor uw mooie woorden en voor de officiële oorkonde behorend bij het predicaat ‘koninklijk’ dat aan de vereniging is verleend door Zijne Majesteit Koning Willem-Alexander. Het is een bijzonder eer voor onze vereniging om deze grote blijk van erkenning van de maatschappelijke betekenis van haar activiteiten te mogen ontvangen. Een vereniging die al ruim 100 jaar bestaat, maar nog altijd bruist van de energie en levensvreugde. Als je aandachtgebied de belastingwetenschap is, is dat ook wel nodig want je kunt je nauwelijks een meer dynamisch terrein indenken dan de belastingwetenschap.

Belastingen zijn uitermate belangrijk voor het functioneren van de samenleving, iedere burger heeft ermee te maken, of hij of zij dat nu leuk vindt of niet. De wijze waarop het belastingrecht is ingericht is ook een afspiegeling van de beschaving en cultuur van een samenleving. De verhouding tussen de overheid die de belastingen via de Belastingdienst heft en int en de belastingplichtige burgers is een precaire relatie. De Belastingdienst stelt zich dienstbaar op tegenover de burgers maar dient ook streng te zijn als dat nodig is. Daartoe heeft hij een belangrijke machtspositie, die hij conform de wet- en regelgeving en de beginselen van behoorlijk bestuur moet invullen. Dat gaat gelukkig in de meeste gevallen goed, maar het recente toeslagenschandaal heeft bewezen dat in het geval dat van die positie misbruik wordt gemaakt de gevolgen niet te overzien zijn. Dan is het goed dat er kritisch wordt toegekeken op het functioneren van de Belastingdienst; hetzelfde is waar voor het functioneren van de andere spelers van de trias politica, de rechterlijke macht en de wetgever.

De bestudering van de belastingwetenschap en het verrichten van al wat hiermee verband houdt of daartoe bevorderlijk kan zijn, is het voornaamste doel van onze vereniging. Dat doel beoogt zij voornamelijk te bereiken door het bevorderen van wetenschappelijke onderzoeken op belastinggebied in de meest ruime betekenis, het uitgeven van publicaties waaronder begrepen rapporten en preadviezen, het organiseren van debatbijeenkomsten en het uitreiken van een tweejaarlijkse dissertatieprijs.

De vereniging kan na 100 jaren bogen op een indrukwekkende historie. Deze is vooral gebaseerd op de geschriften waarin de rapporten van de door de vereniging geïnstalleerde commissies zijn gepubliceerd en de discussies die naar aanleiding van deze rapporten zijn gevoerd in de algemene ledenvergaderingen. In de commissies wordt gewerkt aan ‘een gefundeerd oordeel, ten opzichte van de rechtmatigheid van belastingen’. Dat zo vaak overeenstemming over de conclusies en aanbevelingen van deze commissies wordt bereikt,

mag verwonderlijk worden genoemd, gelet op de veelal pluriforme samenstelling van deze commissies en de talrijke fiscale geschilpunten. In de regel bestaan deze commissies uit vertegenwoordigers van de fiscale wetenschap, de Belastingdienst, het ministerie van Financiën, belastingadviseurs en fiscalisten die leden zijn van de rechterlijke macht. Indien een dergelijke breed samengestelde commissie tot unanieme conclusies komt, draagt dat uiteraard sterk bij aan de gezaghebbendheid van de rapporten van deze commissies. Uiteraard is dat nog geen garantie dat deze rapporten ook politiek worden opgevolgd. Politiek en wetenschap zijn nu eenmaal verschillende disciplines.

We zijn er trots op dat de vereniging een actieve club jongeren heeft die regelmatig jongerenbijeenkomsten organiseert en dat de vereniging jonge onderzoekers faciliteert in de vorm van jaarlijkse promovendibijeenkomsten. Bijzonder is ook de service die zij aan haar leden biedt door het digitaal ter beschikking stellen van fiscaal wetenschappelijke publicaties zoals bundels, oraties en afscheidsredes van de afgelopen 100 jaar.

Uiteraard wil ik deze gelegenheid niet voorbij laten gaan door mede namens het bestuur van onze vereniging al onze leden hartelijk te bedanken voor hun bijdragen aan het succes en de maatschappelijke verdiensten van de vereniging. Een speciaal woord van dank verdient Rens Pieterse, die in de aanloop naar het 100-jarige jubileum de suggestie deed om een aanvraag in te dienen voor het predicaat 'koninklijk'. Die suggestie hebben wij dankbaar opgepikt, eerst met de nodige scepsis maar later met steeds meer enthousiasme. Uiteraard ook een hartelijk woord van dank aan mijn collega's van het huidige bestuur, dat vol passie werkt aan de vele taken die een bestuur van een Vereniging voor Belastingwetenschap heeft. Het is voor mij een bijzondere eer en genoegen jullie voorzitter te mogen zijn. Dit bestuur bestaat verder uit Dirk Broekhuijsen, Tirza Cramwinckel, Arjo van Eijssden, Norbert Fühler, Loes van Hulten en Cees Peters. In het bijzonder wil ik in dit verband onze secretaris/penningmeester Peter Kavelaars bedanken voor zijn niet aflatende inzet en collegialiteit alsmede mevrouw Carina van der Hoeven voor haar onmisbare secretariaatswerk en altijd weer hartelijke ondersteuning.

Mijn dank gaat zeker ook uit naar alle niet meer onder ons zijnde leden van de vereniging die vanaf de oprichting in 1925 hun bijdragen aan de vereniging hebben geleverd, te beginnen met de oprichters van het eerste uur Adriani, De Groot en Van den Dries en de opvolgende besturen. Belangrijk zijn ook vele andere personen geweest, zoals belastingadviseur Nobel en raadsheer van de Hoge Raad, Sinninghe Damsté, die in 1930 tot het bestuur van de vereniging toetrad en tweemaal voorzitter van de vereniging is geweest. Verder verdienen speciale vermelding de in de moeilijke oorlogstijd markante bestuursleden Bruins en Prinsen alsmede oud-minister van Financiën Hofstra, die ook wel wordt geroemd als 'de fiscalist van de twintigste eeuw', en de andere ereleden advocaat-generaal Van Soest en raadsheer bij de Hoge Raad Van Vucht. Laten we nooit vergeten dat we op de schouders van fiscale reuzen staan, zonder wie het succes van de vereniging niet mogelijk was geweest. Wij zullen hun nalatenschap blijven koesteren.

De rapporten, debatmiddagen en preadviezen naast de vele andere activiteiten van de Vereniging maken dat de thans bijna 1.000 leden van de vereniging dankbaar mogen zijn voor het vele goede dat in de afgelopen ruim 100 jaren tot stand is gebracht. Tegelijkertijd maken de vele uitdagingen waar de belastingwetenschap en de beoefenaars van het fiscale vak anno 2026 voor staan nieuwsgierig naar wat de komende 100 jaren gaan brengen. Laten we met zijn allen de Koninklijke Vereniging voor Belastingwetenschap ook voor toekomstige generaties als onderdeel van ons fiscale erfgoed in ere houden.

Wij vertrouwen erop dat de heer Kolff als Commissaris van de Koning onze dank aan Zijne Majesteit de Koning persoonlijk zal overbrengen. Nogmaals veel dank aan u allen. Laten we nu gezamenlijk het glas heffen.